

Uit de collectie

Drie herinneringen aan de Eerste Wereldoorlog

Broche 'Engellina'.

Karen Veenland-Heineman

De komende jaren wordt overal in Europa de Eerste Wereldoorlog herdacht. Het is in 2014 100 jaar geleden dat de *Grande Guerre* uitbrak. Hoewel Nederland buiten het strijdtoneel bleef, ging de oorlog hier niet ongemerkt

voorbij. Een miljoen Belgen vluchtten naar Nederland, zowel militairen als burgers. Ook in Zeist zijn mensen opgevangen en geïnterneerd. In de collectie van het ZHG worden een paar herinneringen aan 1914-1918 bewaard.

Een broche, een ring en een doosje. Drie objecten, waarvan op het eerste gezicht niet duidelijk is waarom deze in de collectie van het ZHG zitten. Dankzij het onderzoek, dat de Tentoonstellingscommissie samen met de gemeentearchivaris voor de expositie in september a.s. (zie onder) doet, is dit duidelijk geworden. De opschriften en een klein briefje hielpen daarbij.

De broche is uit been gesneden. De naam Engellina in schoonschrift is omgeven door sierlijke gekrulde en getande motiefjes. Aan de achterzijde is een sluiting van een veiligheidsspeld bevestigd. Bij deze broche wordt een briefje bewaard, waarop staat geschreven 'gemaakt

door een Belgische soldaat oorlog 1914-1918'. De tweekleurige metalen ring heeft de vorm van een zegelring. Ter plaatse van de steen is de ring voorzien van een vlak, waarop 'CAMP DE ZEIST' is gegraveerd. Links en rechts hiervan is een versiering aangebracht. Het kleine houten doosje heeft een deksel met een ingelegd vlindertje. Aan de binnenzijde van het deksel is een benen plaatje aangebracht met de tekst 'CAMP DE ZEIST 1914-1918'.

De drie objecten zijn in de Eerste Wereldoorlog gemaakt door Belgische soldaten, die in Zeist waren geïnterneerd. Gevlucht uit België zaten zij in het neutrale Nederland vast in speciale opvangkampen tot het einde van de oorlog. Om verve-

ling tegen te gaan werden allerlei activiteiten georganiseerd, zoals musiceren, toneelspelen en knutselen. Populair was houtsnijwerk. De producten, waaronder houten dozen met inlegwerk, werden aan Nederlanders verkocht en zorgden zo voor wat extra inkomsten. Ook zijn er scholen opgericht, waar de soldaten een vak konden leren (o.a. houtbewerking) of taallessen konden volgen.

Of de broche ooit door Engellina is gedragen, is twijfelachtig. Mogelijk is het sieraad via de familie Van de Poll in de collectie van het ZHG gekomen. De familie Van de Poll was samen met enige Zeistenaars zeer actief in het burgerco-

Ring
'CAMP DE ZEIST'.

Houten kistje met ingelegde vlinder.

Benen plaatje 'CAMP DE ZEIST 1914 - 1918' aan de binnenkant van het deksel van het 'vlinderkistje'.

Seijst
2014
II-50

mité, dat zich gedurende de oorlog zowel over burgervluchtelingen als over geïnterneerde militairen heeft bekommerd. De ring is aan het ZHG geschonken door mevrouw C. Vink. Hoe deze bij haar is gekomen, weten wij niet. De geschiedenis van het kistje is evenmin bekend. Over een ander kistje (groter en mooier) publiceerden we al eens in Seijst¹. Deze kist, de drie hier beschreven objecten en vele andere objecten, kaarten en foto's uit de collecties van het ZHG en het Gemeentear-

chief, maar ook bijzondere particuliere bruiklenen, zullen te zien zijn op de tentoonstelling

**SOUVENIR DE LA GUERRE
- 1914-1918 - GEDENKENIS
AAN DEN OORLOG
Kamp van Zeist en de
Belgische vluchtelingen**

die gehouden wordt in de Culturele Vleugel van Slot Zeist van 13 september t/m 12 oktober 2014.

Zie voor meer informatie op <http://www.zeist-historie.nl> en <http://www.geheugenvanzeist.nl>.

Noot

1. K. Veenland-Heineman, 'Uit de collectie. Een recente aanwinst', *Seijst* (2007), nr.IV, p.109-110